

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 4088
วันที่ 10 มี.ค. 2553 16.10

ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๕๕๘๕

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอักษะ ๑๐๒๐๐

มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของสภาผู้แทนราษฎร และข้อสังเกตของคณะกรรมการการปกครองพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของวุฒิสภา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๒๓๔๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒

ตามที่แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ รับทราบข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการปกครองพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของวุฒิสภา ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และให้นำเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการการฯ วุฒิสภาแก้ไข เป็นเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติในการประกาศราชกิจจานุเบกษา และมอบให้กระทรวงมหาดไทยรับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ ของสภาผู้แทนราษฎรไปพิจารณา นั้น

กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ ดังนี้

๑. การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเทศบาล เพื่อมิให้เกิดปัญหาขัดกันของกฎหมาย กระทรวงมหาดไทย ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไปพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างดังกล่าวเสร็จแล้ว และส่งให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ ๓๘/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๒ กระทรวงมหาดไทยได้ขอถอนร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เนื่องจาก ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอในขณะนั้น ได้ผ่านสภาผู้แทนราษฎรแล้ว และมีหลักการเพื่อให้คงมีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเช่นเดียวกับร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ สำหรับร่างพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ส่งคณะกรรมการประสานงานด้านนิติบัญญัติพิจารณา แล้วส่งให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ซึ่งกรรมการปกครองได้ไปให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นแก่คณะกรรมการประสานงานด้านนิติบัญญัติแล้ว เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๒

/ ๒. การกำหนด...

๒. การกำหนดและจัดทำบทบาทหน้าที่และลักษณะงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อแบ่งแยกภารกิจระหว่างท้องที่กับท้องถิ่นให้ชัดเจน / กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการแก้ไขบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แยกต่างหากจากท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นต้นมา โดยตัดอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้เอง ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คงเหลือให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ เป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่หลักในการรักษาความสงบเรียบร้อย เป็นตัวแทนของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย แนวนโยบายของรัฐ เป็นผู้ขับเคลื่อนงานของรัฐบาล การแก้ไขปัญหาเสพติด การรวบรวมจัดทำแผนชุมชนแบบบูรณาการ การอำนวยความสะดวก การใกล้ชิดประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎรในท้องที่ การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ราษฎรกรณีมีเรื่องเร่งด่วนและฉุกเฉิน ก่อนที่ความช่วยเหลืออื่นใดของรัฐจะเข้าถึง

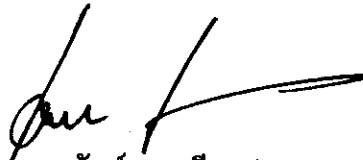
๓. การปรับปรุงพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ เพื่อให้กำนันมาจากการเลือกของราษฎรทุกหมู่บ้านในตำบลโดยตรง และปรับปรุงวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านเป็นดำรงตำแหน่งคราวละ ๕ ปี ก่อนที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งกำนัน โดยให้นายอำเภอเป็นประธานประชุมหรือผู้ใหญ่บ้านในตำบล เพื่อคัดเลือกผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งขึ้นเป็นกำนัน และวาระการดำรงตำแหน่งของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจนถึงอายุ ๖๐ ปี ได้มีการศึกษาถึงผลดี และผลเสียของประเด็นดังกล่าว โดยเห็นว่า ตำแหน่งกำนันนั้น ทำหน้าที่ในการบังคับบัญชาและดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน จึงให้กำนันมาจากผู้ใหญ่บ้าน ที่ผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นโดยมากเลือกขึ้นมาแทน เพื่อให้เกิดการยอมรับนับถือ และแก้ไขปัญหาความแตกแยกของราษฎรที่เกิดจากการเลือกกำนัน และเหตุผลในการดำรงตำแหน่งจนอายุ ๖๐ ปี เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดำรงสถานภาพเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความมั่นคงภายในเป็นสำคัญ มิใช่เน้นการเมืองท้องถิ่น ประกอบกับการดำรงตำแหน่งจนอายุ ๖๐ ปี จะทำให้มีการสั่งสมประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ การทำงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องกังวลว่าการปฏิบัติหน้าที่จะไปกระทบกับคะแนนเสียงของตน และพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฉบับดังกล่าวนี้ ได้ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ซึ่งมีการบังคับใช้มาเพียงสองปี ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ จึงยังไม่ทราบปัญหา อุปสรรค ผลดี และผลเสีย ตลอดจนข้อขัดข้องในการปฏิบัติอย่างแท้จริง และเมื่อเปรียบเทียบข้อเสียของการบังคับใช้กฎหมายฉบับปัจจุบันกับวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งโดยให้ประชาชนเป็นผู้เลือกโดยตรง และการดำรงตำแหน่งคราวละ ๕ ปีแล้ว พบว่ายังมีข้อเสียน้อยกว่า

๔. กระทรวงมหาดไทยเห็นว่า การมีบทบัญญัติรองรับให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสามารถประกาศให้มีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตท้องที่หรือเขตท้องถิ่นที่ไม่มีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านได้ หากเห็นว่ามีคามจำเป็น ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ จะทำให้ประชาชนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง และนายอำเภอจะมีผู้ช่วยปฏิบัติหน้าที่ในระดับพื้นที่ตำบล/หมู่บ้าน ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวจะไม่ซ้ำซ้อนกับภารกิจของท้องถิ่น ประกอบกับเทศบาลตำบลหรือ

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองบางแห่งยังไม่มีความพร้อม หรือมีความเจริญเพียงบางจุด มิได้เจริญทั้งพื้นที่ หากมีการประกาศให้มีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อีกครั้ง จะทำให้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐคอยดูแลทุกข์สุขของประชาชนในพื้นที่อย่างครอบคลุมและทั่วถึง ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยจะได้ดำเนินการตามข้อสั่งเกิดของคณะกรรมการฯ ในโอกาสที่เหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่

โทร/โทรสาร ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๖-๑๔ ต่อ ๔๐๔